

Zitting 1981–1982

16 326

Aanpassing van de wetgeving aan de Vierde Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen inzake het vennootschapsrecht

Nr. 9

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 19 maart 1982

Het ontwerp van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

In **artikel I** worden de volgende wijzigingen aangebracht:

Aan het tweede lid van *artikel 361* wordt een zin toegevoegd, luidende:
Bepalingen omtrent winst en verlies zijn van overeenkomstige toepassing op het exploitatiesaldo.

Artikel 362 wordt als volgt gewijzigd:

a. In lid 1 wordt na het woord «geeft» ingevoegd: volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd.

b. Met vernummering van lid 6 tot lid 7 wordt na lid 5 een nieuw lid toegevoegd, luidende:

6. De jaarrekening wordt vastgesteld en aan goedkeuring onderworpen met inachtneming van hetgeen omtrent de financiële toestand op de balansdatum is gebleken tussen het opmaken van de jaarrekening en de algemene vergadering waarin zij wordt behandeld, voor zover dat onontbeerlijk is voor het inzicht dat zij krachtens lid 1 behoort te geven. Blijkt nadien dat de jaarrekening in ernstige mate tekortschiet in het geven van dit inzicht, dan bericht het bestuur daaromtrent onverwijld aan de leden of aandeelhouders en legt het een mededeling daaromtrent neder ten kantore van het handelsregister; bij de mededeling wordt een deskundigenverklaring gevoegd, indien de jaarrekening overeenkomstig artikel 393 is onderzocht.

In *artikel 363* lid 6 worden de woorden «van de balans en van de winst- en verliesrekening» vervangen door: van de jaarrekening.

In *artikel 365* lid 1 onder e vervalt de zinsnede: , waaronder begrepen het in artikel 389 lid 2 bedoelde verschil, voor zover dat wordt geactiveerd.

Lid 2 van *artikel 367* vervalt; lid 3 wordt vernummerd tot: 2.

Artikel 368 wordt als volgt gewijzigd:

a. Onderdeel b van lid 1 wordt gelezen:

b. de som van de waarden waartegen de in het boekjaar verkregen activa zijn te boek gesteld, en de som van de boekwaarden der activa waarover de rechtspersoon aan het einde van het boekjaar niet meer beschikt;

b. De aanhef en onderdeel a van lid 2 worden gelezen:

2. Voorts worden voor elk der posten behorende tot de vaste activa, opgegeven:

a. de som der herwaarderingen die betrekking hebben op de activa welke op de balansdatum aanwezig zijn;

Artikel 373 lid 3 wordt vervangen door:

3. Op de som van het gestorte kapitaal en het opgevraagde deel van het niet gestorte kapitaal brengt de rechtspersoon zichtbaar in mindering de nominale waarde van de aandelen die hij in zijn eigen kapitaal houdt en van de certificaten van zulke aandelen.

4. Op het eigen vermogen brengt de rechtspersoon naar evenredigheid van zijn belang in een dochtermaatschappij zichtbaar in mindering de nominale waarde van de aandelen in de rechtspersoon en van certificaten daarvan, welke die dochtermaatschappij houdt.

5. De rechtspersoon verrekent het verschil tussen de bedragen, bedoeld in de vorige twee leden, en de bedragen die voor de rechtstreekse of middellijke verwerving van de aandelen en certificaten te zijnen laste zijn gekomen, met het daarvoor in aanmerking komende deel van zijn eigen vermogen.

In *artikel 374 lid 1* worden de onderdelen a en b gelezen:

a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is te schatten;

b. op de balansdatum bestaande risico's terzake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;

Artikel 376 lid 1 wordt gelezen:

1. Heeft de rechtspersoon zich aansprakelijk gesteld voor schulden van anderen, dan worden de daaruit voortvloeiende verplichtingen, voor zover daarvoor op de balans geen voorzieningen zijn opgenomen, vermeld en ingedeeld naar de vorm der geboden zekerheid. Afzonderlijk worden vermeld de verplichtingen die ten behoeve van groepsmaatschappijen zijn aangegaan.

Artikel 377 lid 3 onder k en lid 4 onder g wordt gelezen:
het resultaat uit deelnemingen;

In *artikel 378 lid 3* wordt het eerste zinsdeel van de tweede zin gelezen:

Een naamloze vennootschap vermeldt in deze toelichting iedere verwerving en vervreemding van eigen aandelen en certificaten daarvan;

Lid 4 wordt gelezen:

4. Een naamloze vennootschap vermeldt de gegevens omtrent het aantal, de soort en het nominale bedrag van de eigen aandelen of de certificaten daarvan:

a. die zij of een ander voor haar rekening op de balansdatum in pand heeft;

b. die zij of een dochtermaatschappij op de balansdatum houdt op grond van verkrijging met toepassing van artikel 98 lid 4.

Artikel 379 lid 1 wordt gelezen:

1. Van de rechtspersonen waaraan de rechtspersoon of een dochtermaatschappij voor rekening van een van beide, al dan niet tezamen met een dochter- of groepsmaatschappij, ten minste een vijfde deel van het geplaatste kapitaal verschaft, worden in een lijst vermeld de naam, de woonplaats, het

aandeel in het geplaatste kapitaal, alsmede het bedrag van het eigen vermogen en van het resultaat over het laatste boekjaar waarover een jaarrekening beschikbaar is. De rechtspersoon vermeldt soortgelijke gegevens, met uitzondering van het aandeel in het geplaatste kapitaal, omtrent de vennootschappen waarvan hij of een dochtermaatschappij vennoot is.

In de tweede zin van *artikel 381* vervalt: en de verplichtingen inzake pensioenen.

Artikel 384 wordt gelezen:

Artikel 384. Bij de keuze van een grondslag voor de waardering van een actief en van een passief en voor de bepaling van het resultaat laat de rechtspersoon zich leiden door de voorschriften van artikel 362 leden 1–3. Als grondslag komt in aanmerking de aanschaffings- of vervaardigingsprijs en, voor de materiële en financiële vaste activa en de voorraden, tevens de actuele waarde.

2. Bij de toepassing van de grondslagen wordt voorzichtigheid betracht. Winsten worden slechts opgenomen, voor zover zij op de balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het boekjaar, worden in acht genomen, indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening zijn bekend geworden.

3. Bij de waardering van activa en passiva wordt uitgegaan van de veronderstelling dat het geheel der werkzaamheden van de rechtspersoon waaraan die activa en passiva dienstbaar zijn, wordt voortgezet, tenzij die veronderstelling onjuist is of haar juistheid aan gerede twijfel onderhevig is; alsdan wordt dit onder mededeling van de invloed op vermogen en resultaat in de toelichting uiteengezet.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld omtrent de inhoud, de grenzen en de wijze van toepassing van waardering tegen actuele waarden.

5. De grondslagen van de waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat worden met betrekking tot elk der posten uiteengezet. De grondslagen voor de omrekening van in vreemde valuta luidende bedragen worden uiteengezet; tevens wordt vermeld op welke wijze koersverschillen zijn verwerkt.

6. Slechts wegens gegronde redenen mogen de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande boekjaar zijn toegepast. De reden der verandering wordt in de toelichting uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor vermogen en resultaat, aan de hand van aangepaste cijfers voor het boekjaar of voor het voorafgaande boekjaar.

Artikel 389 wordt gelezen:

Artikel 389. 1. De rechtspersoon mag een deelneming, al dan niet op de grondslag van de netto-vermogenswaarde, waarderen door haar boekwaarde volgens de voorafgaande jaarrekening te wijzigen met het bedrag van zijn aandeel in het resultaat van de onderneming waarin hij deelneemt. Op de boekwaarde komt in mindering het bedrag van het dividend uit de deelneming waarop de rechtspersoon vóór het opmaken van de jaarrekening sinds het opmaken van de voorafgaande jaarrekening recht heeft verkregen. Het in de vorige zinnen bepaalde laat wijzigingen ten gevolge van herwaardering onverlet.

2. De rechtspersoon neemt op in een reserve of onttrekt daaraan een bedrag, gelijk aan de wijziging in de waarde van de deelneming op grond van het resultaat van het dividend uit de deelneming. Aangegeven wordt, of en op welke wijze rekening wordt gehouden met de invloed van belastingen op toekomstig dividend.

3. Als de eerste boekwaarde waarop lid 1 wordt toegepast, geldt bij waardering op netto-vermogenswaarde het bedrag dat aan de deelneming moet worden toegerekend door waardering op actuele waarde van de activa, de voorzieningen en de schulden van de onderneming waarin de rechtspersoon deelneemt. Aan aandelen in de rechtspersoon of certificaten daarvan, die zich onder de activa bevinden, wordt hierbij geen waarde toegekend.

4. Indien de waarde bepaald volgens lid 3, lager is dan de verkrijgingsprijs of de voorafgaande boekwaarde van de deelneming, wordt het verschil zichtbaar ten laste van de winst- of verliesrekening of van het daarvoor in aanmerking komende deel van het eigen vermogen van de rechtspersoon gebracht, dan wel als goodwill geactiveerd.

5. Indien de waarde bepaald volgens lid 3, hoger is dan de verkrijgingsprijs of de voorafgaande boekwaarde van de deelneming, neemt de rechtspersoon een reserve op ter grootte van het verschil. De bepalingen omtrent de herwaarderingsreserve zijn op deze reserve van toepassing.

6. Indien de onderneming waarin de rechtspersoon deelneemt, aandelen in de rechtspersoon of certificaten daarvan houdt, wordt voor de berekening van het in de vorige twee leden bedoelde verschil de verkrijgingsprijs of voorafgaande boekwaarde van de deelneming verminderd met de daarin begrepen waarde van die aandelen of certificaten.

7. Als de eerste boekwaarde waarop lid 1 wordt toegepast, mag, indien aan de rechtspersoon onvoldoende gegevens ter beschikking staan om de netto-vermogenswaarde te bepalen, een andere waarde gelden, mits deze is bepaald overeenkomstig deze afdeling.

In lid 1 van *artikel 390* vervalt de zinsnede: met inachtneming van het bepaalde bij en krachtens artikel 384 of artikel 389 lid 1.

Artikel 391 wordt als volgt gewijzigd:

a. In lid 1 wordt «dochtermaatschappijen» vervangen door: groepsmaatschappijen.

b. Het tweede zinsdeel van de tweede zin van lid 2 wordt gelezen: daarbij wordt, voor zover gewichtige belangen zich hiertegen niet verzetten, in het bijzonder aandacht besteed aan de investeringen, de financiering en de personeelsbezetting en aan de omstandigheden waarvan de ontwikkeling van de omzet en van de rentabiliteit afhankelijk is.

Artikel 392 lid 1 wordt als volgt gewijzigd:

a. In onderdeel h wordt na het woord «jaarrekening» waar dat voor het eerst voorkomt, en na het woord «groepsjaarrekening» toegevoegd: «met de daarbij behorende deskundigeverklaring», vervallen de woorden «laatst beschikbare» vóór «jaarverslag» en wordt het woord «is» aan het slot veranderd in: zijn.

b. Onderdeel i wordt gelezen:

i. een opgave van gebeurtenissen met belangrijke financiële gevolgen die na het einde van het boekjaar zijn voorgevallen, onder mededeling van de omvang van die gevolgen.

Artikel 393 wordt als volgt gewijzigd:

a. Lid 1 wordt gelezen:

1. De rechtspersoon verleent aan een deskundige die bevoegd is tot het afleggen van de in lid 5 bedoelde verklaring, de opdracht tot onderzoek van de jaarrekening en van de in artikel 379 lid 6 genoemde lijst. De deskundige onderzoekt tevens of het jaarverslag strijdig is met de jaarrekening en of aan artikel 392 lid 1, aanhef en onderdelen b–i, is voldaan.

b. De tweede zin van lid 5 wordt vervangen door: Daarin vermeldt hij of de jaarrekening naar zijn oordeel het in artikel 362 lid 1 vereiste inzicht geeft. Indien naar zijn oordeel het jaarverslag strijdig is met de jaarrekening of een in deze titel vereiste opgave ontbreekt of onjuist of onvolledig is, vermeldt hij dit in zijn verklaring.

- c. Aan het artikel worden twee leden toegevoegd, luidende:
 - 6. De jaarrekening kan niet worden vastgesteld en goedgekeurd, indien het daartoe bevoegde orgaan geen kennis heeft kunnen nemen van de verklaring van de deskundige, die aan de jaarrekening moest zijn toegevoegd, tenzij artikel 392 lid 2 toepassing heeft gevonden.
 - 7. Iedere belanghebbende kan van de rechtspersoon nakoming van de in lid 1 omschreven verplichting vorderen.

Artikel 394 wordt als volgt gewijzigd:

- a. De punt aan het slot van lid 1 wordt in een komma veranderd; daarachter wordt gevoegd: nadat daarop de dag van vaststelling en goedkeuring is aangetekend.
- b. In lid 3 wordt in plaats van «48» gelezen «58» en wordt in plaats van «1002, vierde of vijfde lid» gelezen: 1002, vijfde of zesde lid.
- c. Lid 5 wordt lid 4 en lid 4 wordt lid 5.
- d. In lid 4 (was 5) wordt de zinsnede «in artikel 392 lid 1 onder a en c» gelezen: in artikel 392 lid 1 onder a, c, f en h.
- e. Aan het artikel wordt een lid toegevoegd, luidende:
 - 7. Iedere belanghebbende kan van de rechtspersoon nakoming van de in de leden 1–3 en 5 omschreven verplichtingen vorderen.

Artikel 395 wordt als volgt gewijzigd:

- a. Aan lid 1 wordt toegevoegd: Is de verklaring niet afgelegd, dan wordt de reden daarvan vermeld.
- b. In lid 2, laatste zin, wordt de laatste komma gewijzigd in een punt en vervalt het daarachter gestelde zinsdeel.
- c. Aan het artikel wordt een lid toegevoegd, luidende:
 - 3. Is de jaarrekening nog niet vastgesteld of goedgekeurd, dan wordt dit bij de in lid 1 en lid 2 bedoelde stukken vermeld. Indien een mededeling als bedoeld in de laatste zin van artikel 362 lid 6 is gedaan, wordt dit eveneens vermeld.

Artikel 396 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In lid 1 vervalt de zinsnede: , die geen naamloze vennootschap is,.
- b. In lid 3 wordt de zinsnede «Van afdeling 3 zijn op de rechtspersoon slechts van toepassing de artikelen 364 en 373» vervangen door: Van de in afdeling 3 genoemde posten behoeven slechts vermelding die welke voorkomen in de artikelen 364, 365 lid 3 en 373.
- c. Aan lid 3 wordt een zin toegevoegd, luidende: In de balans of de toelichting moeten de gegevens, bedoeld in de artikelen 375 lid 3 en 376, worden vermeld.
- d. In lid 4 wordt «de omzet» vervangen door: de netto-omzet.
- e. In lid 7 wordt de zinsnede «de artikel 375 lid 7 en 378 lid 3, tweede zin» vervangen door: artikel 378 lid 3, tweede zin.

Artikel 397 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In lid 1 vervalt de zinsnede: , die geen naamloze vennootschap is,.
- b. De eerste zin van lid 5 wordt gelezen: Van de in afdeling 3 genoemde posten behoeven in de openbaar gemaakte balans met toelichting slechts vermelding die welke voorkomen in de artikelen 364, 365 lid 1 onder e en lid 3, 366, 367 lid 1 onder a–d, 370 lid 1 onder b en c, 371 lid 1 onder a, 373, 374 leden 3 en 4, 375 lid 1 onder a, b, f en g en lid 3, alsmede 376.
- c. De laatste zin van lid 5 wordt vervangen door: De leden 2 van de artikelen 370 en 375 vinden toepassing zowel op het totaal van de vorderingen en schulden als op de posten uit lid 1 van die artikelen welke afzonderlijke vermelding behoeven.
- d. In lid 6 wordt «de artikelen 375 lid 7 en 392 lid 1 onder f» gelezen: artikel 392 lid 1 onder f.

Artikel 399 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In lid 3 wordt «artikel 384 lid 4» vervangen door: artikel 384 lid 1, tweede zin.
- b. In lid 4 wordt in de eerste zin achter «hun jaarrekening» gevoegd «en hun jaarverslag». Aan dit lid wordt een zin toegevoegd, luidende: Aan de groepsjaarrekening worden een jaarverslag en overige gegevens toegevoegd, die betrekking hebben op de in de groepsjaarrekening begrepen verzekeringsmaatschappijen gezamenlijk.
- c. In lid 6 wordt in plaats van «58 lid 1» gelezen: 58 lid 5.

Artikel 400 wordt als volgt gewijzigd:

- a. Aan lid 2 wordt een zin toegevoegd, luidende: De gegevens, bedoeld in artikel 392 lid 1 onder i, behoeven niet te worden verstrekt, voor zover een risico valt onder het risico, omschreven in artikel 11 lid 2 van de Wet toezicht kredietwezen, en voor zover een verlies op een voorziening voor dat risico kan worden afgeboekt.
- b. In lid 3 wordt «artikel 384 lid 4» vervangen door: artikel 384 lid 1, tweede zin.
- c. In lid 4 wordt de zinsnede «behoeft de jaarrekening» gelezen «behoeven de jaarrekening en het jaarverslag»; toegevoegd wordt een zin, luidende: Aan de groepsjaarrekening worden een jaarverslag en overige gegevens toegevoegd, die betrekking hebben op de in de groepsjaarrekening begrepen rechtspersonen en instellingen gezamenlijk.

Artikel 402 wordt gelezen:

Artikel 402. Zijn de financiële gegevens van een rechtspersoon verwerkt in een groepsjaarrekening die overeenkomstig artikel 379 lid 2 in de jaarrekening van die rechtspersoon is opgenomen, dan behoeft in de eigen winst- en verliesrekening slechts het resultaat uit deelnemingen na aftrek van de belastingen daarover als afzonderlijke post te worden vermeld. In de toelichting van de groepsjaarrekening wordt de toepassing van de vorige zin meegedeeld.

Artikel 403 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In de aanhef van lid 1 wordt het woord «dochtermaatschappij» vervangen door «tot een groep behorende rechtspersoon» en vervalt de zinsnede: en te laten onderzoeken.
- b. De punt aan het slot van onderdeel g van lid 1 wordt vervangen door een puntkomma; daarachter wordt gevoegd: indien de groepsjaarrekening ten kantore van een ander handelsregister is nedergelegd, kan met een verwijzing daarnaar worden volstaan.
- c. In lid 2 wordt «dochtermaatschappij te zijn» vervangen door: tot de groep te behoren.
- d. Lid 6 wordt gelezen:
 6. Voor een rechtspersoon waarop lid 1 van toepassing is, gelden de artikelen 391–394 niet.

In *Artikel 404* lid 1 wordt in de aanhef «dochtermaatschappij» vervangen door «rechtspersoon» en wordt onder b de zinsnede «ingevolge artikel 394» geplaatst achter: een andere rechtspersoon.

In lid 2 vervalt de lettercombinatie: omloop.

B

Artikel II wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel C wordt gelezen:

C. Na artikel 54 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 54a

1. De coöperatieve vereniging of onderlinge waarborgmaatschappij heeft een deelneming in een rechtspersoon indien zij of een dochtermaatschappij voor rekening van een van beide kapitaal verschaft met het doel ten dienste van de eigen werkzaamheid duurzaam verbonden te zijn met die rechtspersoon. Verschaft zij of een dochtermaatschappij, alleen of tezamen met een dochter- of groepsmaatschappij, ten minste een vijfde deel van het geplaatste kapitaal, dan wordt het bestaan van een deelneming vermoed. Met een deelneming wordt gelijkgesteld het belang in een vennootschap waarvan zij of een dochtermaatschappij vennote is.

2. Een rechtspersoon of vennootschap die met een coöperatieve vereniging of onderlinge waarborgmaatschappij in een groep is verbonden, wordt als groepsmaatschappij aangeduid.

3. Dochtermaatschappij van een coöperatieve vereniging of onderlinge waarborgmaatschappij is:

a. een rechtspersoon waaraan zij voor eigen rekening, alleen of tezamen met een dochter- of groepsmaatschappij, meer dan de helft van het geplaatste kapitaal verschaft of doet verschaffen,

b. een commanditaire vennootschap of vennootschap onder firma waarvan zij volledig aansprakelijke vennote is.

4. Een rechtspersoon of vennootschap is ook dochtermaatschappij van een coöperatieve vereniging of onderlinge waarborgmaatschappij, indien deze niet zelf, maar een dochtermaatschappij de vereisten van het vorige lid vervult.

5. Kapitaalverschaffing door groepmaatschappijen wordt voor de toepassing van lid 3 onder a niet toegerekend aan een groepsmaatschappij die minder kapitaal verschaft dan een andere groepsmaatschappij met haar dochtermaatschappijen gezamenlijk.

6. Bij de vaststelling welk deel van het geplaatste kapitaal wordt verschaft, wordt het kapitaal verminderd met het bedrag van de aandelen die de rechtspersoon zelf houdt.

2. Onderdeel D wordt gelezen:

D. Artikel 58 wordt gelezen:

Artikel 58

1. Jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar, behoudens verlenging van deze termijn met ten hoogste vijf maanden door de algemene vergadering op grond van bijzondere omstandigheden, maakt het bestuur een jaarrekening op die aan de algemene vergadering ter vaststelling wordt voorgelegd. De leden 3–5 van artikel 48 zijn van overeenkomstige toepassing, tenzij de jaarrekening wordt onderzocht door een deskundige die bevoegd is de in artikel 393 lid 5 bedoelde verklaring af te leggen.

2. De opgemaakte jaarrekening wordt ondertekend door de bestuurders en door de commissarissen; ontbreekt de ondertekening van een of meer hunner, dan wordt daarvan onder opgave van reden melding gemaakt.

3. De rechtspersoon zorgt dat de opgemaakte jaarrekening, het jaarverslag en de krachtens artikel 392 lid 1 toe te voegen gegevens vanaf de oproep voor de algemene vergadering, bestemd tot behandeling van de jaarrekening, te zijnen kantore aanwezig zijn. De leden kunnen de stukken aldaar inzien en er kosteloos een afschrift van verkrijgen.

4. Ten laste van de door de wet voorgeschreven reserves mag een tekort slechts worden bestreden voor zover de wet dat toelaat.

5. Onze Minister van Economische Zaken kan desverzocht om gewichtige redenen ontheffing verlenen van de verplichting tot het opmaken, het overleggen en het vaststellen van de jaarrekening.

3. Onderdeel F wordt gelezen:

F. Artikel 76 wordt vervangen door het volgende artikel:

Artikel 76

1. De naamloze vennootschap heeft een deelneming in een rechtspersoon indien zij of een dochtermaatschappij voor rekening van een van beide kapitaal verschafte met het doel ten dienste van de eigen werkzaamheid duurzaam verbonden te zijn met die rechtspersoon. Verschafte zij of een dochtermaatschappij, alleen of tezamen met een dochter- of groepsmaatschappij, ten minste een vijfde deel van het geplaatste kapitaal, dan wordt het bestaan van een deelneming vermoed. Met een deelneming wordt gelijkgesteld het belang in een vennootschap waarvan zij of een dochtermaatschappij vennote is.

2. Een rechtspersoon of vennootschap die met de naamloze vennootschap in een groep is verbonden, wordt als groepsmaatschappij aangeduid.

3. Dochtermaatschappij van een naamloze vennootschap is:

a. een rechtspersoon waarvan zij voor eigen rekening, alleen of tezamen met een dochter- of groepsmaatschappij, meer dan de helft van het geplaatste kapitaal verschafte of doet verschaffen,

b. een commanditaire vennootschap of vennootschap onder firma, waarvan zij volledig aansprakelijke vennote is.

4. Een rechtspersoon of vennootschap is ook dochtermaatschappij van een naamloze vennootschap, indien deze niet zelf, maar een dochtermaatschappij de vereisten van het vorige lid vervult.

5. Kapitaalverschaffing door groepsmaatschappijen wordt voor de toepassing van lid 3 onder a niet toegerekend aan een groepsmaatschappij die minder kapitaal verschafte dan een andere groepsmaatschappij met haar dochtermaatschappijen gezamenlijk.

6. Bij de vaststelling welk deel van het geplaatste kapitaal wordt verschafte, wordt het kapitaal verminderd met het bedrag van de aandelen die de rechtspersoon zelf houdt.

4. Onderdeel G wordt gelezen:

G. In artikel 89a, tweede lid, wordt in plaats van «de artikelen 98 lid 2 onder b, 98a lid 3 en 326 lid 2 onder c van dit boek» gelezen: de artikelen 98 lid 2 onder b en 98a lid 3.

5. De voorgestelde tekst van onderdeel J wordt aan onderdeel I toegevoegd. Onderdeel J wordt gelezen:

J. In artikel 96a, eerste lid, wordt in plaats van «rechtspersoon of vennootschap waarmee zij in een groep is verbonden» gelezen: groepsmaatschappij.

6. Onderdeel K wordt gelezen:

K. Artikel 98 lid 2 onder b wordt gelezen:

b. het nominale bedrag van de te verkrijgen aandelen en van de aandelen in haar kapitaal die de vennootschap zelf houdt of in pand houdt of die worden gehouden door een dochtermaatschappij, niet meer bedraagt dan een tiende van het geplaatste kapitaal.

In artikel 98 lid 4 wordt in plaats van «rechtspersoon waarmee zij in een groep is verbonden» gelezen: groepsmaatschappij.

7. In onderdeel N onder c vervalt de komma na «of» in onderdeel b van het voorgestelde lid 3 van artikel 98d.

8. Onderdeel P wordt gelezen:

P. Artikel 102 wordt vervangen door het volgende artikel:

Artikel 102

1. De naamloze vennootschap zorgt dat de opgemaakte jaarrekening, het jaarverslag en de krachtens artikel 392 lid 1 toe te voegen gegevens vanaf de oproep voor de algemene vergadering, bestemd tot behandeling van de jaarrekening, te haren kantore aanwezig zijn. De houders van haar aandelen of van met haar medewerking uitgegeven certificaten daarvan kunnen de stukken aldaar inzien en er kosteloos een afschrift van verkrijgen.

2. Luiden deze aandelen of certificaten aan toonder of heeft de vennootschap schuldbrieven aan toonder uitstaan, dan kan tevens ieder de stukken, voor zover zij na vaststelling openbaar gemaakt moeten worden, inzien en daarvan tegen ten hoogste de kostprijs een afschrift verkrijgen. Deze bevoegdheid vervalt zodra deze stukken zijn neergelegd ten kantore van het handelsregister.

9. Onderdeel Q wordt gelezen:

Q. Artikel 103 wordt gelezen:

Artikel 103

1. Indien aandelen van de vennootschap, schuldbrieven of certificaten van deze aandelen of schuldbrieven, die met haar medewerking zijn uitgegeven, zijn opgenomen in de prijscourant van enige beurs, maakt de vennootschap haar halfjaar- en kwartaalcijfers openbaar zodra zij beschikbaar zijn. Deze verplichting geldt niet, zolang deze cijfers slechts aan bestuurders, commissarissen en de ondernemingsraad worden verstrekt.

2. Zulk een vennootschap maakt het voorstel tot een uitkering op aandelen of op andere effecten en besluiten tot tussentijdse uitkering onverwijld openbaar.

10. In de onderdelen V onder b, W, eerste alinea, X, Y, Z en BB wordt telkens in plaats van «kapitaal» gelezen: geplaatste kapitaal.

11. De onderdelen c en d van onderdeel V (artikel 153) worden aangeduid als d en e. Ingevoegd wordt een nieuw onderdeel, luidende:

c. In lid 3 onder a wordt in plaats van «een vennootschap waarvan ten minste de helft der aandelen rechtstreeks of middellijk voor eigen rekening wordt gehouden» gelezen: «een vennootschap waarin voor ten minste de helft van het geplaatste kapitaal wordt deelgenomen».

In onderdeel d (was c) wordt na «wordt» ingevoegd: telkens.

12. Onderdeel V (betreffende artikel 153) onder e (was d) wordt gelezen:

2. In lid 3 onder c wordt na «onder b» ingevoegd «of in artikel 263 lid 3 onder b», wordt in plaats van «bepaling» gelezen «bepalingen» en wordt voor «rechtspersonen» ingevoegd «groepsmaatschappijen en».

13. In de wijziging van artikel 155, lid 3, zoals voorgesteld in de laatste zin van onderdeel W, wordt voor «rechtspersonen» gevoegd: andere.

14. Onderdeel AA wordt gelezen:

AA. De tweede zin van artikel 163 komt te luiden:

Hij legt deze gelijktijdig ter goedkeuring aan de algemene vergadering van aandeelhouders en ter bespreking aan de in artikel 158 lid 13 bedoelde ondernemingsraad over.

15. Onderdeel CC wordt gelezen:

CC. Artikel 187 wordt vervangen door het volgende artikel:

Artikel 187

1. De vennootschap heeft een deelneming in een andere rechtspersoon indien zij of een dochtermaatschappij voor rekening van een van beide kapitaal verschafft met het doel ten dienste van de eigen werkzaamheid duurzaam verbonden te zijn met die rechtspersoon. Verschafft zij of een dochtermaatschappij, alleen of tezamen met een dochter- of groepsmaatschappij, ten minste een vijfde gedeelte van het geplaatste kapitaal, dan wordt het bestaan van een deelneming vermoed. Met een deelneming wordt gelijkgesteld het belang in een vennootschap waarvan zij of een dochtermaatschappij vennote is.

2. Een rechtspersoon of vennootschap die met de besloten vennootschap in een groep is verbonden, wordt als groepsmaatschappij aangeduid.

3. Dochtermaatschappij van een besloten vennootschap is:

a. een rechtspersoon waaraan zij voor eigen rekening, alleen of tezamen met een dochter- of groepsmaatschappij, meer dan de helft van het geplaatste kapitaal verschafft of doet verschaffen,

b. een commanditaire vennootschap of vennootschap onder firma waarvan zij volledig aansprakelijke vennote is.

4. Een rechtspersoon of vennootschap is ook dochtermaatschappij van een besloten vennootschap, indien deze niet zelf, maar een dochtermaatschappij de vereisten van het vorige lid vervult.

5. Kapitaalverschaffing door groepsmaatschappijen wordt voor de toepassing van lid 3 onder a niet toegerekend aan een groepsmaatschappij die minder kapitaal verschafft dan een andere groepsmaatschappij met haar dochtermaatschappijen gezamenlijk.

6. Bij de vaststelling welk deel van het geplaatste kapitaal wordt verschafft, wordt het kapitaal verminderd met het bedrag van de aandelen die de rechtspersoon zelf houdt.

16. Onderdeel GG wordt gelezen:

GG. Artikel 212 wordt gelezen:

Artikel 212

De vennootschap zorgt dat de opgemaakte jaarrekening, het jaarverslag en de krachtens artikel 392 lid 1 toe te voegen gegevens vanaf de oproep voor de vergadering, bestemd tot behandeling van de jaarrekening, te haren kantore aanwezig zijn. De houders van haar aandelen of van met medewerking uitgegeven certificaten op naam daarvan kunnen de stukken aldaar inzien en er kosteloos een afschrift van verkrijgen.

17. In de onderdelen LL onder b, MM, eerste alinea, NN, OO, PP en RR wordt telkens in plaats van «kapitaal» gelezen: geplaatste kapitaal.

18. De onderdelen c en d van onderdeel LL worden aangeduid als d en e. Ingevoegd wordt een nieuw onderdeel, luidende:

c. In lid 3 onder a wordt in plaats van «een vennootschap waarvan ten minste de helft der aandelen rechtstreeks of middellijk voor eigen rekening wordt gehouden» gelezen: een vennootschap waarin voor ten minste de helft van het geplaatste kapitaal wordt deelgenomen.

In onderdeel d (was c) wordt na «wordt» ingevoegd: telkens.

19. Onderdeel LL (betreffende artikel 263) onder e (was d) wordt gelezen:

e. In lid 3 onder c wordt na «onder b» ingevoegd «of in artikel 153 lid 3 onder b», wordt in plaats van «bepaling» gelezen «bepalingen» en wordt voor «rechtspersonen» ingevoegd «groepsmaatschappijen en».

20. In de wijziging van artikel 265 lid 3, zoals voorgesteld in de laatste zin van onderdeel MM, wordt voor «rechtspersoon» ingevoegd: andere.

21. Onderdeel QQ wordt gelezen:

QQ. De tweede zin van artikel 273 komt te luiden:

Hij legt deze gelijktijdig ter goedkeuring aan de algemene vergadering van aandeelhouders en ter bespreking aan de in artikel 268 lid 13 bedoelde ondernemingsraad over.

C

In **artikel III** worden de volgende wijzigingen aangebracht:

In het eerste lid van *artikel 999* wordt in plaats van «voldoet» gelezen: voldoen.

In de tweede zin van het eerste lid van *artikel 1001* wordt na het woord «goedkeuring», waar het de tweede maal voorkomt, ingevoegd: of de weigering van goedkeuring.

In de derde zin van dat lid wordt het eerste woord gelezen: «Rechtsvoor-deringen» en vervalt het woord «nog».

In *artikel 1002*, vierde lid, wordt de zinsnede «een nieuwe jaarrekening op te maken», gewijzigd in «de jaarrekening na herziening» en wordt het voorlaatste lid tussen het tweede en derde lid gevoegd.

D

Artikel VII

In onderdeel b wordt na de dubbele punt ingevoegd: 362, zesde lid, laatste zin,.

E

Artikel VIII wordt als volgt gewijzigd:

Onderdeel a. Aan lid 2 volgens het ontwerp wordt een zin toegevoegd, luidende:

Het voorgaande is van overeenkomstige toepassing op de mededeling die een rechtspersoon ingevolge artikel 362, zesde lid, laatste zin, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek verstrekt.

Onderdeel b. De letter b vóór het onderdeel wordt vervangen door: c.

Tussen onderdeel a en onderdeel c wordt een nieuw onderdeel gevoegd luidende:

b. In lid 3 vervalt de zinsnede «of een deel daarvan»; aan het lid wordt een zin toegevoegd, luidende: Indien de financiële gegevens van de ondernemer zijn opgenomen in een groepsjaarrekening, dan wordt deze aan de ondernemingsraad verstrekt in de plaats van de gegevens bedoeld in de vorige zin.

F

Artikel IX wordt als volgt gewijzigd:

a. Lid 1 wordt gelezen:

1. De voorschriften, vervat in deze wet, zijn voor het eerst van toepassing op de jaarrekening, het jaarverslag en de aan die stukken toe te voegen overige gegevens van een rechtspersoon over het boekjaar dat na

31 december 1982 aanvangt; het tweede zinsdeel van artikel 363 lid 5 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek geldt evenwel voor het eerst voor het boekjaar dat daarop volgt.

b. Lid 2 vervalt; de leden 3, 4 en 5 worden vernummerd tot 2, 3 en 4.

c. In lid 4 (nieuw) wordt de verwijzing naar lid 3 van artikel 389 van Boek 2 veranderd in een naar lid 5, en die naar lid 4 in een naar lid 2.

d. Na lid 4 (nieuw) wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. Artikel 390 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is mede van toepassing op de herwaarderingsreserve die bestaat bij de aanvang van de eerste boekjaar met betrekking waartoe de bepalingen van artikel I op de jaarrekening van toepassing zijn.

e. In lid 6 wordt het woord «kredietinstelling» vervangen door: rechtspersoon, ingeschreven in het in artikel 12 van de Wet toezicht kredietwezen bedoelde register,.

TOELICHTING

Artikel I

Artikel 361

Daar op enkele plaatsen in het ontwerp wordt gesproken van het (netto-) resultaat, wordt voor de coöperaties een, overigens voor zich zelf sprekende, aanvulling van de tekst van lid 2 voorgesteld.

Artikel 362

Het artikel ondergaat een tweetal wijzigingen. In de eerste plaats wordt de verwijzing naar de normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd – zie thans artikel 311 – uit artikel 384 lid 1 van het ontwerp naar lid 1 van dit artikel overgebracht. Deze verwijzing zal derhalve voortaan gelden voor de gehele jaarrekening, en niet meer uitsluitend voor de grondslagen van waardering en resultaatbepaling. Dat zij ook daarvoor geldt, blijkt uit de nieuwe tekst van artikel 384 lid 1, waarin mede naar artikel 362 lid 1 wordt verwezen.

Zoals reeds in de memorie van antwoord bij artikel 384 is medegedeeld, wordt voorts voorgesteld de laatste drie zinnen van lid 2 van dat artikel naar artikel 362 over te brengen, en wel in een enigszins gewijzigde vorm. De bepalingen omtrent een na de balansdatum ontdekt verlies dat nog in het boekjaar is geleden, zijn verruimd tot bepalingen omtrent achteraf ontdekte belangrijke financiële gebeurtenissen tijdens het boekjaar in het algemeen. Voorts is het woord «aangepast» vervangen door «vastgesteld en aan goedkeuring onderworpen met inachtneming van» gebleken feiten. Hieruit volgt duidelijker dat nog ter vergadering waarop de jaarrekening wordt vastgesteld of goedgekeurd, de vereiste wijziging kan worden aangebracht. De laatste zin van het lid is hieraan aangepast; tevens is het vereiste van een accountantsverklaring toegevoegd.

Artikel 363

Bij de voorbereiding van de algemene maatregel van bestuur ter uitvoering van lid 6 wordt overwogen om voor te schrijven dat terwille van de overzichtelijkheid detailleringen van posten op een bepaalde wijze in de toelichting van de jaarrekening moeten worden opgenomen. Vandaar dat thans wordt voorgesteld, voor zulk een voorschrift in de wetstekst een grondslag te leggen.

Artikel 365

De verwijzing naar artikel 389 kan, gezien de nieuwe tekst daarvan, in het bijzonder lid 4, vervallen.

Artikel 367

De definitie van het begrip «deelneming» is thans opgenomen in de artikelen 58, 76 en 187; zie de nota van wijzigingen, artikel II.

Artikel 368

De wijziging van lid 1 onder b heeft slechts redactionele betekenis; zij strekt ertoe de tekst ook voor financiële vaste activa, zoals deelnemingen en vorderingen, beter geschikt te maken.

De aanhef van het tweede lid is verduidelijkt: Het is de bedoeling dat het voorschrift geldt voor elk van de posten van de jaarrekening – zie de artikelen 15 lid 3 onder a) en 33 lid 4 van de richtlijn. Voorts is toegevoegd een verplichting tot afzonderlijke vermelding van de herwaardering als activa op de balansdatum nog aanwezig zijn, zodat daaruit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van het totaal van de in post begrepen activa kan worden afgeleid.

Artikel 373

Lid 3 is opnieuw geformuleerd, mede naar aanleiding van hetgeen in het voorlopig verslag is opgemerkt. Voorts is de tekst enigszins vereenvoudigd.

Een nieuw lid 4 is toegevoegd, ontleend aan de laatste zin van artikel 389 lid 6 van het ontwerp dat een aan lid 3 analoge regel geeft voor het geval een dochtermaatschappij aandelen van de rechtspersoon of certificaten daarvan houdt. Slechts is hiervoor iets minder precies een plaats op de balans aangegeven.

In lid 5 wordt, in een duidelijker vorm dan in lid 3 van het ontwerp, bepaald hetgeen moet geschieden met het verschil tussen de nominale waarde van eigen aandelen en certificaten en de verkrijgingsprijs: dit verschil moet met het daarvoor in aanmerking komend deel van het eigen vermogen – in de regel de vrije reserves – worden verrekend, dat wil zeggen bij verkrijging boven pari daarop in mindering gebracht, bij verkrijging beneden pari daaraan toegevoegd. Het lid ziet thans ook op indirecte verwerving via een dochtermaatschappij. Zo'n middellijke verwerving kan op tweeërlei wijze geschieden: een dochtermaatschappij kan aandelen in de moeder (of certificaten daarvan) kopen, maar ook kan bij verwerving van de deelneming in de dochtermaatschappij blijken dat deze aandelen in de moeder (of certificaten) bezit. Voor het laatste geval zie men artikel 389 leden 3, laatste zin, en 6; ook in dit geval kan men zeggen dat in de prijs die voor de deelneming wordt betaald, een bedrag voor die aandelen of certificaten is begrepen dat ten laste van de rechtspersoon komt, welk bedrag met zijn reserves moet worden verrekend.

Artikel 374

Verwezen zij naar de memorie van antwoord bij dit artikel.

Artikel 376

De tekst is iets verduidelijkt, met name door de vervanging van het woord «garanties» door verplichtingen uit aansprakelijkheid voor schulden van anderen.

Artikel 377

In plaats van «de opbrengsten» wordt voorgesteld de ruimere term «het resultaat» te bezigen. Al naar gelang van de methode volgens welke de deelnemingen zijn gewaardeerd, zal onder het positief resultaat worden verstaan het dividend, dan wel het aandeel in de winst van de onderneming waarin de rechtspersoon deelneemt (vgl. ook artikel 389).

Artikel 378

De tweede zin van lid 3 en lid 4 stammen uit de tweede EG-richtlijn, en behoeven daarom slechts voor naamloze vennootschappen te gelden. Dienovereenkomstig wordt voorgesteld hun werking daartoe te beperken.

Artikel 379

Het is gebleken dat de uitdrukking «rechtstreeks of middellijk» tot een niet bedoelde interpretatie kan leiden; zie hiervoor de toelichting bij artikel II, ad artikelen 54a, 76 en 187 van de nota van wijzigingen. Daarom is dit criterium vervangen met behulp van het begrip «dochtermaatschappij» en is ook overigens de tekst aan die van de laatstgenoemde artikelen volgens de nota van wijzigingen aangepast.

Artikel 381

De thans geschrapte zinsnede was ontleend aan artikel 43 lid 1, onder 7), tweede zin, van de richtlijn. Daarbij was echter over het hoofd gezien dat artikel 374 voor pensioenen reeds een bijzondere bepaling bevat.

Artikel 384

Het artikel is reeds uitvoerig in de memorie van antwoord ter sprake gekomen. Daar is onder meer toegezegd dat de tweede zin van lid 5 van het ontwerp zal worden vervangen door een verwijzing naar artikel 362. Dit is in lid 1 van het nieuw voorgestelde artikel geschied, en wel in de eerste zin. In de tweede zin van het lid is lid 4 van het ontwerp verwerkt.

In lid 2 zijn de vierde en vijfde zin vervallen. Zij zijn in in gewijzigde vorm in artikel 362 als nieuw lid ingevoegd.

Lid 3 is ongewijzigd gebleven.

Lid 4 correspondeert met lid 7 van het ontwerp, lid 5 met lid 8 daarvan en lid 6 met het oorspronkelijke lid 9. Dit lid is enigszins verruimd teneinde rekening te kunnen houden met een veelal gevolgde praktijk om niet de cijfers over het boekjaar zelf nog eens op de verlaten waarderingsgrondslag te herrekenen, maar de cijfers van het voorafgaande boekjaar op de nieuwe grondslag.

Uit het artikel, zoals het in het wetsontwerp luidde, zijn derhalve de leden 4, 5 en 6 vervallen. Lid 4 is thans als tweede zin van het nieuwe lid 1 opgenomen. De eerste zin van lid 5, zoals het in het ontwerp luidde, is overbodig naast lid 4 van artikel 362, vooral nu het nieuwe lid 1 uitdrukkelijk verwijst naar de eerste drie leden van dat artikel. De tweede zin van het oorspronkelijke lid 5 is, zoals in de memorie van toelichting is uiteengezet, vervallen en vervangen door de eerste zin van het nieuwe lid 1. Daardoor is ook het oorspronkelijke lid 6 overbodig geworden, daar dit mede in de tweede zin van lid 1 is begrepen.

Artikel 389

Gepoogd is het – moeilijke – artikel te verduidelijken en te preciseren. Desondanks mag niet worden verwacht dat eenvoudig leesbare bepalingen daarvan het resultaat zijn. Er moet immers rekening worden gehouden met de volgende complicaties:

a. het verschil tussen de netto-vermogenswaarde – waarbij van de waarde van de deelneming de goodwill is afgesplitst en de vermogensbestanddelen, in de deelneming begrepen, kunnen worden geherwaardeerd – en hetgeen in Engelstalige landen wel wordt aangeduid als de «equity value method», waarbij in beginsel van de verkrijgingsprijs wordt uitgegaan¹ (zie leden 1, 3 en 7);

¹ Zie memorie van toelichting eerste en tweede alinea bij artikel 389; zie voor de keuze de memorie van antwoord.

b. hetgeen ter berekening van de netto-vermogenswaarde in «het eerste jaar» geschiedt, tegenover de waardering in daaropvolgende jaren, waarin de boekwaarde telkens wordt gewijzigd met het aandeel dat de rechtspersoon heeft in het resultaat van de onderneming waarin hij deelneemt, afgezien van eventuele gevolgen van herwaardering (leden 3–7 tegenover leden 1 en 2);

c. de mogelijkheid dat de rechtspersoon de deelneming reeds van de verkrijging af overeenkomstig artikel 389 gaat waarderen, tegenover de mogelijkheid dat hij daartoe pas later overgaat, bijvoorbeeld omdat hij eerst geleidelijk de aandelen verwerft waarvan het bezit tot een met inachtneming van artikel 389 te waarderen deelneming leidt, zodat in de leden 4–6 de verkrijgingsprijs naast «de voorafgaande boekwaarde» van de deelneming moet worden gesteld;

d. de mogelijkheid dat de onderneming waarin de rechtspersoon deelneemt, aandelen in de rechtspersoon zelf of certificaten van zulke aandelen houdt, hetgeen voor de berekening van de netto-vermogenswaarde en van het verschil tussen deze en de verkrijgingsprijs (of voorafgaande boekwaarde) van belang is (zie de leden 3 en 6).

In de nieuwe leden 1 en 2 is neergelegd hetgeen van jaar tot jaar bij toepassing van artikel 389 moet gebeuren. Volgens lid 1 wordt de waarde van de deelneming gewijzigd met het aandeel in het resultaat dat daarin blijft begrepen: van de waarderingmethoden van artikel 389 is dit het gemeenschappelijke kenmerkende element. In de tweede zin van lid 1 wordt gepreciseerd met welk, uit de deelneming verkregen of te verkrijgen, dividend rekening moet worden gehouden. Het gaat daarbij niet om wat de rechtspersoon in het boekjaar heeft geïnd, omdat het dividend over het boekjaar van de onderneming waarin de rechtspersoon deelneemt, op diens balansdatum nog niet binnen kan zijn, als dat boekjaar samenvalt met het boekjaar van de rechtspersoon. Vandaar, dat hier een andere peildatum dan de balansdatum is gekozen, nl. de datum van het opmaken van de jaarrekening, en dat ook rekening wordt gehouden met een dividendvordering naast het ontvangen dividend. De derde zin van lid 1 herinnert eraan dat de waarde van de deelneming zich, behalve ten gevolge van het behaalde resultaat, ook kan wijzigen door herwaardering van de bestanddelen van de onderneming waarin de rechtspersoon deelneemt; zo'n herwaardering zal regelmatig geschieden indien de rechtspersoon zijn activa en passiva in het algemeen op actuele waarde waardeert.

Lid 2 bepaalt overeenkomstig de richtlijn dat de waardevermeerdering van de deelneming ten gevolge van het resultaat moet worden gereserveerd; verliezen en dividenden mogen dan op die reserve worden afgeboekt. Waardeert de rechtspersoon de deelneming bovendien op actuele waarde, dan zal de waardevermeerdering ten gevolge van de herwaardering uiteraard op de herwaarderingsreserve moeten worden geboekt – in dat geval moet er dus met twee verschillende wettelijke reserves rekening worden gehouden.

Lid 3 bevat de regels voor de berekening van de uitgangswaarde voor de toepassing van de methoden der netto-vermogenswaarde: de vermogensbestanddelen van de onderneming, waarin de rechtspersoon deelneemt, worden gewaardeerd op de actuele waarde die hun op het tijdstip der berekening voor de toepassing der netto-vermogenswaarde toekomt; uit deze waardering vloeit een bedrag aan eigen vermogen van de onderneming voort waaruit de netto-vermogenswaarde der deelneming – als het aandeel van de rechtspersoon in dat eigen vermogen – volgt. In een tweede zin is bepaald dat bij de berekening aan aandelen in de rechtspersoon of certificaten daarvan, die door de onderneming worden gehouden, geen waarde mag worden toegekend, ook al zijn zij op de balans der onderneming wél geactiveerd.

De leden 4 en 5 komen overeen met de leden 2 en 3 van het ontwerp, maar hun redactie is hier en daar wat verduidelijkt.

Bij de toepassing van lid 5 lette men erop dat een lage verkrijgingsprijs niet altijd een z.g. lucky buy betekent: vaak is er dan sprake van risico's of te verwachten verliezen, waarmee bij de waardering van de deelneming krachtens lid 3 rekening moet worden gehouden.

In lid 6 verschijnt opnieuw de aanwezigheid van aandelen in de rechtspersoon of certificaten daarvan onder de activa van de onderneming waarin deze deelneemt. In lid 3 werd bepaald dat daarmee bij de berekening van de netto-vermogenswaarde geen rekening mag worden gehouden. Iets geheel anders is dat deze aandelen of certificaten de prijs waarvoor de rechtspersoon de deelneming verwierf, wel zullen hebben mede bepaald: zonder deze aandelen of certificaten zou die prijs lager zijn geweest. Het is dit verschil in prijs dat overeenkomstig artikel 373 lid 5 op het eigen vermogen wordt afgeboekt. Zou hierop bij de berekening van het verschil volgens de leden 4 en 5 geen acht worden geslagen, dan zou de prijs van die aandelen of certificaten volgens lid 4 als deel van de goodwill kunnen worden behandeld, en derhalve, zij het tijdelijk, worden geactiveerd. Aangezien dit niet behoort te gebeuren, bepaalt lid 6 dat de waarde van de aandelen in de rechtspersoon of certificaten daarvan voor de berekening van het verschil op de verkrijgingsprijs (of voorafgaande boekwaarde) in mindering komt.

Lid 7 behelst de bepaling van de uitgangswaarde bij toepassing van de «equity value method», nl. een andere waarde die echter – uiteraard – wel overeenkomstig de artikelen 384 e.v. moet zijn bepaald. Veelal zal dit de verkrijgingsprijs zijn, doch men denke bij voorbeeld ook aan waardeverminderingen daarvan overeenkomstig artikel 387.

Ten slotte zij opgemerkt dat lid 6 van het ontwerp ten dele is verwerkt in lid 3, tweede zin, ten dele in artikel 373 lid 4.

Artikel 390

De verwijzing naar artikel 389 lid 1 is niet langer juist, die naar artikel 384 is overbodig.

Artikel 391

Verwezen zij naar de memorie van antwoord bij dit artikel.

Artikel 392

Onderdeel h van lid 1 is tweemaal met het vereiste van toevoeging van een deskundigeverklaring – indien aanwezig – aangevuld, terwijl voorts een taalfout is hersteld. De tekst van onderdeel i is aangepast aan die van artikel 384 lid 2, zoals dat bij de nota van wijzigingen opnieuw is geformuleerd.

Artikel 393

In de leden 1 en 5 zijn de verschillende aspecten van de controletaak van de accountant verduidelijkt.

Voor de toevoeging van de leden 6 en 7 zij verwezen naar de memorie van antwoord bij artikel 999 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (artikel III).

Artikel 394

- a. Zie de memorie van antwoord.
- b. De tekst is aan nieuwe voorstellen aangepast.
- c. Verduidelijking is door verwisseling van leden nagestreefd.
- d. Conform artikel 47 lid 1, tweede alinea van de richtlijn is de opsomming in lid 5 met verwijzing naar twee onderdelen van artikel 392 lid 1 uitgebreid.
- e. Verwezen zij naar de memorie van antwoord bij artikel 999 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (artikel III).

Artikel 395

Voor de onderdelen a en c zij verwezen naar de memorie van antwoord.

Onderdeel b heeft de strekking de uitzondering in geval van toepassing van de artikelen 396 en 403 te laten vervallen. Een lezer van een stuk als bedoeld in lid 1 of lid 2, kan daaraan immers niet zien, of een van de genoemde artikelen van toepassing is.

Artikel 396

a. Overeenkomstig het advies van de commissie-Maeijer vervalt de uitzondering voor de naamloze vennootschap.

b–d. Gepreciseerd is dat de vrijstelling slechts geldt voor de indeling in balansposten, de inrichting van de balans, en niet van bepalingen als artikelen 365 lid 4, 367 lid 2, 368 en 374 leden 1 en 2. Aan de bepalingen die wel in acht moeten worden genomen, zijn conform de richtlijn nog toegevoegd de artikelen 365 lid 3, 375 lid 3 en 376. Conform het gebruik in de richtlijn en ook in artikel 377 is «omzet» gewijzigd in «netto-omzet».

e. In dit onderdeel wordt een misslag, de vermelding van artikel 375 lid 7, hersteld.

Artikel 397

a. Zie onderdeel a van artikel 396.

b. Ook deze bepaling is verduidelijkt en uitgebreid, en wel met opneming van verwijzing naar de artikelen 365 lid 3, 375 lid 3 en 376.

c. Overeenkomstig de richtlijn is gepreciseerd welke toepassing aan de leden 2 van de artikelen 370 en 375 moet worden gegeven.

d. Zie hierboven bij artikel 396, onder e.

Artikel 399

Lid 3 wordt aan de nieuwe tekst van artikel 384 aangepast.

In de gewijzigde tekst van lid 4 wordt thans ook rekening gehouden met het jaarverslag en de overige gegevens voor de groep.

Artikel 400

Lid 2 wordt aangevuld met een bepaling die het beter met artikel 11 van de Wet toezicht kredietwezen in overeenstemming brengt; vgl. de memorie van toelichting bij artikel IX, slot. De wijzigingen in de onderdelen b en c zijn conform aan die van artikel 399.

Artikel 402

De tekst is enigszins verduidelijkt. Voorts is de post «resultaat uit deelnemingen» gepreciseerd door toevoeging van: na aftrek van de belastingen daarover.

Ten slotte is de derde zin vervallen: deze is overbodig, nu het resultaat van het boekjaar immers toch uit de winst- en verliesrekening blijkt.

Artikel 403

a en c. Verwezen zij naar de memorie van antwoord bij dit artikel. Voor de vervallen zinsnede zij verwezen naar d.

b. Een bepaling ter tegemoetkoming aan de praktijk wordt toegevoegd.

d. Overeenkomstig het advies van de commissie-Maeijer wordt in dit lid geen onderscheid meer gemaakt tussen de naamloze vennootschap en de andere rechtspersonen. De vrijstellingen waarvan de groepsmaatschappij profiteert buiten die van lid 1 worden thans in dit lid samengebracht.

De eerste wijziging correspondeert met die in het vorige artikel. Door omzetting wordt de tekst enigszins verduidelijkt. In lid 2 wordt een zetfout hersteld.

Artikel II

Artikelen 54a, 76 en 187

De omschrijvingen van «deelneming» en «dochtermaatschappij» zijn opnieuw onder woorden gebracht. Enerzijds was dit nodig, omdat de omschrijvingen in het wetsontwerp de vraag oproepen of rekening moest worden gehouden met deelnemingen van rechtspersonen of vennootschappen waarin de rechtspersoon zelf een minderheidsdeelneming heeft. Door de woorden «rechtstreeks of middellijk» te vervangen wordt deze onduidelijkheid weggenomen: middellijke deelneming is er slechts indien een dochtermaatschappij deelneemt.

Een tweede reden tot heroverweging van de omschrijvingen werd gegeven door het in september 1981 uitgebrachte rapport van de Commissie Vennootschapsrecht over rechtspersonen die volledig aansprakelijk vennoot zijn. In dat rapport is overtuigend gemotiveerd waarom de wet geen verschil behoort te maken tussen het geval dat een rechtspersoon meer dan de helft van de aandelen in een n.v. of b.v. houdt en het geval dat de rechtspersoon volledig aansprakelijk vennoot is van een commanditaire vennootschap of vennootschap onder firma. Dit voorstel is overgenomen.

De Commissie Vennootschapsrecht heeft ook voorgesteld een onderscheid te maken tussen dochtermaatschappijen en rechtspersonen of vennootschappen waarvan de rechtspersoon evenveel aandelen houdt of evenzeer aansprakelijk vennoot is, maar waarin geen beslissende invloed kan worden uitgeoefend. Dit voorstel wordt niet in dit wetsontwerp opgenomen, omdat het nadere overweging vereist. In dit of het volgende jaar wordt namelijk een EEG-richtlijn verwacht over de groepsjaarrekening. Hoe de omschrijving van het begrip dochtermaatschappij in de richtlijn zal uitvallen, is niet te voorspellen. Om niet de kans te lopen op een opeenvolging van elkaar ongedaan makende wetswijzigingen, lijkt het verstandig de gedachte om te onderscheiden langs lijnen van het al dan niet kunnen uitoefenen van zeggenschap, in beraad te houden totdat de verplichtingen uit de richtlijn bekend zullen zijn. Voor de praktijk is het niet bezwaarlijk, volgens de opvatting van het Nederlandse Genootschap van bedrijfsjuristen, om de nu voorgestelde bepalingen over dochtermaatschappijen ook te laten gelden indien de beslissende zeggenschap ontbreekt. De mogelijkheid die het slot van artikel 379 lid 2 biedt om in plaats van te consolideren de jaarrekening van een dochtermaatschappij los te voegen, biedt een uitweg in gevallen dat over een «dochtermaatschappij» geen beslissende zeggenschap kan worden uitgeoefend.

Omdat de plaats van de omschrijving van «deelneming» in artikel 367 lid 2 ver af staat van het gebruik van dit begrip in afdeling 6 van de titels 3 en 4, wordt deze nu overgebracht naar de artikelen 54a, 76 en 187, waarin ook de begrippen dochter- en groepsmaatschappij nader worden aangeduid. De omschrijving van de middellijke deelneming is, zoals reeds opgemerkt, verduidelijkt tot deelneming door een dochtermaatschappij. Nu «rechtstreeks of middellijk» vervalt, moet ook de uitdrukking «alleen of tezamen met een groepsmaatschappij» worden verruimd tot «alleen of tezamen met een dochter- of groepsmaatschappij». Er kunnen immers dochtermaatschappijen zijn die buiten de groep vallen. Verschaffen van kapitaal is verduidelijkt tot «verschaffen van geplaatst kapitaal», omdat de wet het stemrecht daarvan afleidt en niet van het gestorte kapitaal. Omdat een rechtspersoon niet tot een vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap pleegt toe te treden zonder het oogmerk daarmee een duurzame band ten

dienste van de eigen werkzaamheid te onderhouden, is naar het voorbeeld van de omschrijving van «dochtermaatschappij» bij vennootschappen de toetssteen van kapitaalverschaffing, die hier niet duidelijk is, vervangen door die van deelneming als vennoot.

De aanduiding van «groepsmaatschappij» is ongewijzigd.

De omschrijving van dochtermaatschappij is, voor zover de dochtermaatschappij een n.v. of b.v. is, slechts verduidelijkt door het dubbelzinnige «middellijke deelneming» te beperken tot deelneming door een dochtermaatschappij en tot het «doen verschaffen» van kapitaal. Dit laatste doet zich voor, wanneer een stroman als tussenschakel dienst doet, of wanneer het kapitaal wordt verschaft tegen certificaten van aandelen.

Overigens wordt nu ook het geval onder de omschrijving gebracht dat de moedermaatschappij aansprakelijk vennoot is. Dit voorstel is ontleend aan de Commissie Vennootschapsrecht en is hiervoor reeds toegelicht. De omschrijving wijkt naar de strekking niet af van die in het rapport van de Commissie Vennootschapsrecht. Zij is in zoverre vereenvoudigd, dat lid 4. (achter-)kleindochtermaatschappijen ook onder het begrip dochtermaatschappij begrijpt. De Commissie Vennootschapsrecht stelde voor dit langs andere weg te bereiken.

De leden 5 en 6 worden nieuw voorgesteld. Zij geven twee nodig gebleken verduidelijkingen. Lid 5 bepaalt dat, indien twee of meer groepsmaatschappijen een gemeenschappelijke dochtermaatschappij hebben die rechtspersoon is, de daaruit voortvloeiende verplichtingen slechts rusten op de groepsmaatschappij die meer kapitaal verschaft dan de andere kapitaal verschaffende groepsmaatschappijen. Slechts bij onderling gelijke aandelen kunnen deze verplichtingen dus op meer dan een groepsmaatschappij rusten. De vergelijking geschiedt per concernpoot: neemt vennootschap A voor 30% deel, haar dochter B ook voor 30% en groepsmaatschappij C, die geen dochter of kleindochter van A is, voor 40%, dan is alleen A moedermaatschappij. Lid 5 rekent haar namelijk 60% toe, en B en C slechts 30 en 40%. Het zesde lid bepaalt, naar het voorbeeld van het laatste lid van artikel 118, dat bij de berekening of meer dan de helft dan wel ten minste een vijfde van het geplaatste kapitaal wordt verschaft, geen acht mag worden geslagen op ingekochte aandelen. Heeft een b.v. bij voorbeeld de helft van de eigen aandelen ingekocht, dan is zij dochtermaatschappij van de rechtspersoon die meer dan 25% van de aandelen heeft.

Artikel 58

Anders dan bij de n.v. en b.v. schrijft de wet niet voor dat de jaarrekening van een coöperatie of waarborgmaatschappij door de algemene vergadering moet worden vastgesteld. Die leemte wordt nu verholpen.

Artikel 58 is daartoe herschreven naar het voorbeeld van de door dit ontwerp te wijzigen bepaling voor de besloten vennootschap. Vergelijk artikel 212 in de nota van wijzigingen. Gehandhaafd is dat de coöperatie eerst na zes maanden haar jaarrekening behoeft op te maken. De mogelijkheid tot verlenging is daarom ook tot vijf maanden beperkt, zoals in het oorspronkelijke ontwerp. De verplichting kascommissarissen te benoemen, wordt nu beperkt tot het geval dat er geen accountantsverklaring is. De bevoegdheid om beide te combineren blijft uiteraard bestaan.

Omdat, afhankelijk van de grootte van de onderneming, niet altijd de volledige jaarrekening na vaststelling ter openbare inzage ligt, wordt aan de leden het inzagerecht voor onbepaalde tijd gegeven.

Artikel 89a

Overeenkomstig een voorstel van de Commissie Vennootschapsrecht in haar rapport over rechtspersonen die volledig aansprakelijk vennoot zijn en in het voetspoor van de beschouwingen van de heer Maschhaupt in het preadvies over het ontwerp voor de Aanpassingswet tweede richtlijn in

1978, wordt afgezien van regels over het in pand houden door een dochtermaatschappij van aandelen in de moedermaatschappij. Misbruik zou hier slechts te vrezen zijn, wanneer op deze aandelen stemrecht zou kunnen worden uitgeoefend. Artikel 118 belet dat evenwel. Zie onderdeel S.

Artikel 96a

Dat ook de woordkeus in deze bepaling moet worden aangepast, was bij de opstelling van het wetsontwerp over het hoofd gezien.

Artikel 98

De voorgestelde wijziging in lid 2 onder b is nodig om de aansluiting te verzekeren op het nu gewijzigde artikel 89a. Met de aanpassing van de woordkeus in lid 4 wordt een leemte hersteld in de voorstellen van dit wetsontwerp.

Artikelen 102 en 103

Omdat in het oorspronkelijke ontwerp de beide laatste leden van artikel 103 een ander onderwerp, tussentijdse cijfers, regelen dan de eerste die de jaarvergadering betreffen, wordt het voorgestelde artikel gesplitst. Het tweede lid is vereenvoudigd zonder wijziging van betekenis. Verduidelijk dat gevraagde afschriften moeten worden verstrekt. De woordkeus sluit nu nauwer aan bij die van artikel 394 lid 5.

Artikelen 153, 155, 157, 158, 160 en 164

Overeenkomstig de omschrijving van «deelneming» in de artikelen 76 en 187, wordt ook hier het geplaatste kapitaal maatstaf.

De woordkeus van artikel 153 lid 2 onder a moest nog in overeenstemming worden gebracht met de elders in dit artikel voorgestelde woordkeus.

In artikel 153 lid 3 onder c wordt een leemte hersteld waarop de heer mr. R. de Horn in TVVS 1977 blzz. 147–148 heeft gewezen.

In artikel 155 is een dreigende onduidelijkheid weggenomen.

Artikel 163

Verduidelijkt is dat de verwijzing naar artikel 158 lid 13 slechts de vraag betreft welke ondernemingsraad in artikel 163 wordt bedoeld.

Artikel 187

Zie de toelichting op artikel 76.

Artikel 212

De bepaling is ter wille van de leesbaarheid herschreven overeenkomstig de artikelen 58 en 102 nieuw. Omdat de jaarrekening na de vaststelling, afhankelijk van de grootte van de onderneming, niet altijd volledig openbaar wordt, wordt het recht van aandeelhouders en certificaathouders op inzage en op een afschrift van de jaarrekening toegekend voor onbepaalde tijd.

Onderdelen LL-RR

Zie de toelichting op de gelijkkluidende wijzigingen in de onderdelen V-BB.

Artikel III

Artikel 999

Een fout wordt hersteld.

Artikel 1001

Voor de eerste wijziging zij naar de memorie van antwoord verwezen. De wijziging houdt eveneens herstel van een fout in. Voor de derde wijziging zij verwezen naar de memorie van antwoord bij dit artikel.

Artikel 1002

Verwezen zij naar de memorie van antwoord bij dit artikel.

Artikel VII

In de nieuwe bepaling wordt de mededelingsplicht van artikel 384 lid 2 laatste zin strafrechtelijk gesanctioneerd.

Artikel VIII

Verwezen zij naar de memorie van antwoord bij dit artikel en bij artikel 384 van Boek 2 BW.

Artikel IX

a en b. Verwezen zij naar het algemene deel van de memorie van antwoord. De inwerkingtreding van de nieuwe wet zal een vrij ingrijpende wijziging voor de opstelling van de jaarrekening betekenen, zodat het niet steeds mogelijk zal zijn volledige vergelijkende cijfers over het voorgaande boekjaar te produceren; vandaar het laatste zinsdeel van het voorgestelde eerste lid.

c. De wijziging is een gevolg van de nieuwe opzet van artikel 389.

d. Het nieuwe lid 5 wordt voorgesteld om te verduidelijken dat de nieuwe bepalingen over de herwaarderingsreserve ook van toepassing zijn op de reserves van die aard, die reeds in het verleden zijn gevormd.

e. Door de wijziging kan mede rekening worden gehouden met hypotheekbanken, die geen kredietinstelling in de zin van de Wet toezicht kredietwezen zijn, maar wel in het register krachtens die wet zijn ingeschreven.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter